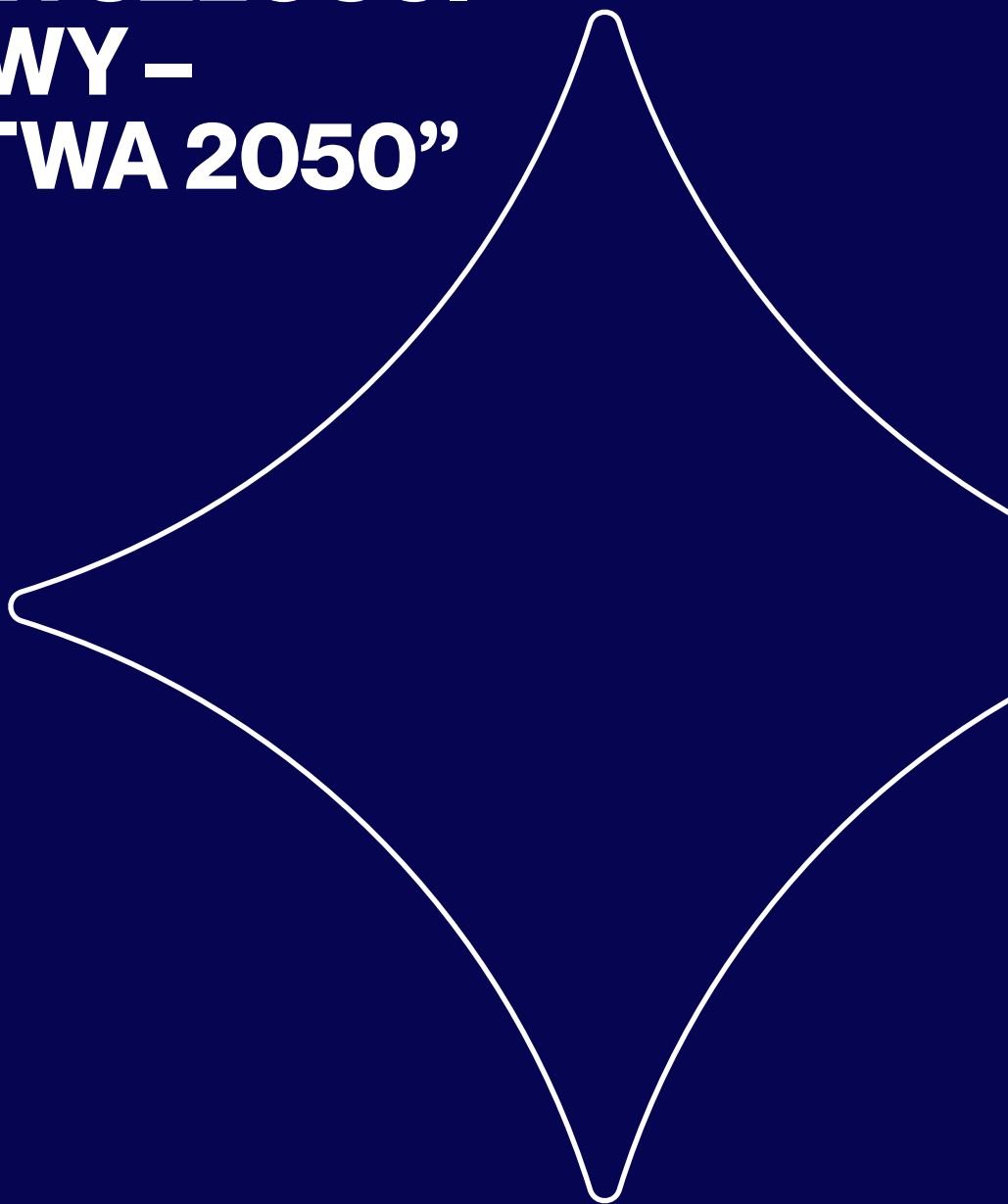
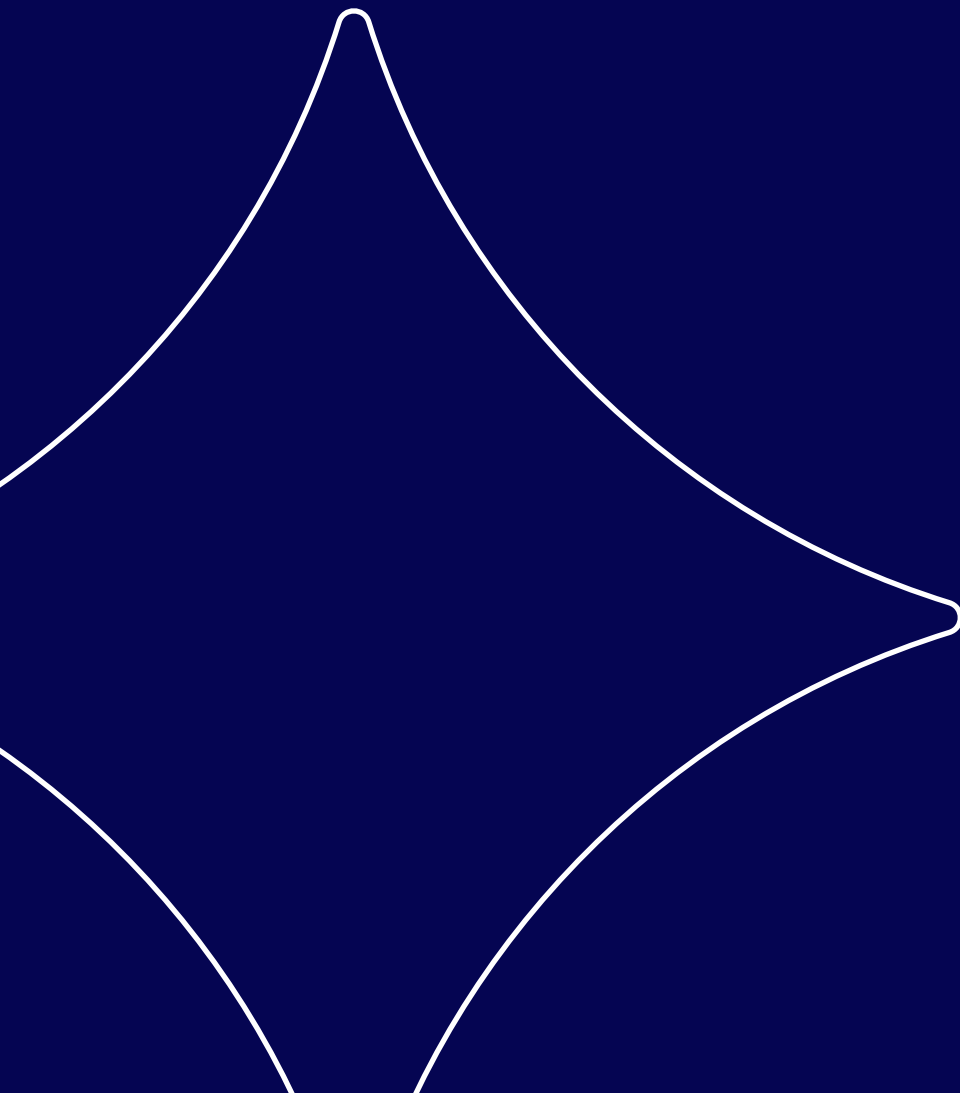
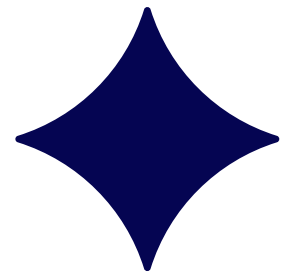

WIZJA PRZYSZŁOŚCI LITWY – „LITWA 2050”

Drogowskaz – Litwa: państwo, w którym chcę żyć i które chcę tworzyć.
Państwo, o które chcę się troszczyć.

**WIZJA
PRZYSZŁOŚCI
LITWY –
„LITWA 2050”**

Treść

Wprowadzenie	10
Droga do roku 2050	12
Globalne zmiany i wyzwania dla Litwy	
Wizja przyszłości państwa	24
Kultura jako fundament wizji	31
Zasady przewodnie	35
Zamierzenia strategiczne i droga ku przyszłości	40
Wdrożenie wizji	86
Twórcy wizji	94

Wprowadzenie

„Litwa 2050” to jeden z najważniejszych dokumentów państwowych. Wizja ma na celu namysł nad koncepcją rozwoju państwa, nakreślenie planów jego rozwoju oraz wskazanie, czego oczekujemy od przyszłości i określenie, w jaki sposób chcemy ją kreować. Dzisiejszy świat jest pełen wyzwań, ale także możliwości. Wizja przyszłości Litwy przenosi nas do roku 2050. Wzywa do tworzenia przyszłości – realizacji marzeń oraz świadomego planowania i wykorzystywania pojawiających

się możliwości. Pod koniec ubiegłego wieku mieliśmy wytyczony jasny kierunek rozwoju naszego państwa – chcieliśmy wrócić do rodziny krajów zachodnich. Dbaliśmy o demokratyczne wartości i instytucje, dołączyliśmy do Unii Europejskiej i NATO. Konsekwentna praca stała się trampoliną do przełomowych zmian w Litwie i dzisiejszego dobrobytu. Kontekst przyszłości determinuje jednak kolejne zmiany i zmusza nas do ponownego przemyślenia kierunku, w którym zmierzamy, oraz postawienia sobie nowych pytań. Czym dla naszego kraju i społeczeństwa jest postęp? Jakie kluczowe idee jednoczą nas na drodze ku przyszłości? Jak wykorzystać możliwości stwarzane przez nowe technologie, wyzwania związane ze zmianami klimatu, wahania demograficzne i transformacje geopolityczne? Musimy sobie uczciwie na te pytania odpowiedzieć, aby dynamicznie reagować na globalne zmiany, które już teraz kształtują świat jutra i Litwę w tym świecie.

Miejmy świadomość, że czasy zmian otwierają przestrzeń dla nowych możliwości, pobudzają wyobraźnię oraz uczą nas współpracy i jedności. W 2050 roku nasz kraj będzie miał za sobą niemal osiem wieków historii. Rocznica koronacji króla Mendoga przypomni nam historię drogi Litwy do niepodległości, która rozpoczęła się w średniowiecznej Europie, oraz unaoczní, w jaki sposób podtrzymujemy niepodległościowe tradycje współcześnie. Za nami ogromne wyzwania historyczne, którym wspólnie sprościliśmy dzięki jedności, raz po raz zaskakując i inspirując świat. Czy zdołamy dalej kroczyć razem w duchu wolności ku przyszłym osiągnięciom? Jakie kierunki możemy wytyczać samym sobie i innym?

Droga do roku 2050. Globalne zmiany i wyzwania dla Litwy

W teraźniejszości otwiera się wiele możliwości na przyszłość. Kształtuje je obecna sytuacja krajowa i zmiany globalne. Jakie są współczesne trendy, które Litwa musi wziąć pod uwagę, aby przygotować swoje instytucje i społeczeństwo na płynną podróż ku rokowi 2050?

Rosnące wahania demograficzne

Wahania liczby ludności na świecie.

Przewiduje się, że do 2050 r. liczba ludności na świecie wzrośnie z 8 do 9,8 mld. Dwie trzecie tego szybkiego przyrostu będzie dotyczyło kontynentu afrykańskiego, podczas gdy, na przykład, populacja Chin gwałtownie się zmniejszy.

Zmiany liczby ludności w Litwie.

Przewiduje się, że Litwa, podobnie jak inne kraje Europy Środkowo-Wschodniej, doświadczy spadku liczby ludności. W 2050 r. liczba ludności Litwy osiągnie ok. 2,2 mln.

Promowanie aktywizacji seniorów.

Wraz ze starzeniem się społeczeństwa będzie rosła potrzeba aktywności, kształcenia się oraz zwiększenia zatrudnienia osób starszych. Otworzy to nowe możliwości na rynku pracy, w sektorze medycznym i opieki zdrowotnej oraz w systemie edukacji.

Wyzwania dla państwa.

Tendencje demograficzne będą kształtować innowacyjne rozwiązania dla rozwoju litewskiej gospodarki oraz sektora publicznego i systemu opieki zdrowotnej.

Nowe podejście do emigracji.

Emigracja oraz przepływy uchodźców i migrantów będą stymulować rozwój długoterminowej i zrównoważonej polityki migracyjnej.

Zmiany klimatu i kryzysy ekosystemów planety

Rosnące temperatury.

Przewiduje się, że średnia globalna temperatura w 2050 r. będzie o około 2–2,5°C wyższa niż w połowie XIX w.

Wyzwania dla przyrody.

Każdego roku na świecie będzie występować coraz więcej ekstremalnych zjawisk naturalnych, w związku z czym wzrośnie liczba zagrożonych gatunków.

Spowolnienie gospodarcze.

Zmiany klimatu doprowadzą do spowolnienia globalnego wzrostu gospodarczego, zwiększenia nierówności społecznych, zmniejszenia bezpieczeństwa żywnościowego i większej liczby wymuszonych migracji.

Wyzwania dla litewskiej gospodarki.

Zmiany klimatu i zanieczyszczenie środowiska mogą negatywnie wpłynąć na stan litewskich wód śródlądowych i gleby, jakość żywności uprawianej w kraju i ekosystemy przybrzeżne. Jednak cieplejszy klimat i wczesna wiosna mogą także zwiększyć potencjał rekreacyjny kraju, rozszerzyć okres wegetacyjny roślin, wpływając na kalendarz rolniczy. Zwiększy się także strategiczne znaczenie wód.

Kryzysy humanitarne.

Ekstremalne zjawiska naturalne, zagrożenia dla naturalnych ekosystemów, niedobór żywności i wody mogą prowadzić do powszechnych kryzysów humanitarnych i konfliktów regionalnych na Południu.

Migracja klimatyczna.

Do 2050 r. ponad 3% światowej populacji może zostać zmuszone do opuszczenia swoich domostw z powodu zmian klimatu.

Znaczenie Zielonego Ładu.

Tendencje związane ze zmianami klimatu kierują kraje zachodnie w stronę „zielonej transformacji” gospodarki i neutralności klimatycznej. Do 2050 r. będziemy musieli przekształcić sektory energii, przemysłu, transportu, budownictwa, gospodarki odpadami oraz gruntów i leśnictwa, a także zmienić postawy konsumenckie, rozwinąć społeczną wrażliwość w tym zakresie i zdać sobie sprawę z naszej odpowiedzialności za przyrodę.

Intensywny rozwój technologiczny

Nowy styl życia.

Intensywny rozwój przełomowych technologii, zastosowanie sztucznej inteligencji czy obliczeń kwantowych przeformułują styl życia. Zmieniają się relacje międzyludzkie, pojmowanie biznesu, zarządzania i bezpieczeństwa narodowego.

Nowy charakter władzy.

W przyszłości twórcy i kontrolerzy nowych technologii – prywatne firmy i państwa – będą w coraz większym stopniu wywierać wpływ polityczny i gospodarczy, wykorzystując potencjał przełomowych odkryć i rozwiązań. Ważne jest, aby już dziś rozwijać litewski ekosystem nauki, technologii i innowacji.

Przełom w edukacji.

Pojawią się nowe sposoby i metody uczenia się.

Zmiany w medycynie.

Rozwój technologiczny otworzy możliwość spersonalizowanego stosowania leków i leczenia skomplikowanych chorób.

Dostęp do sektora kreatywnego i kulturalnego.

Cyfryzacja otworzy nowe możliwości przed naukami humanistycznymi oraz sektorem kultury i sztuki.

Rozwój gospodarczy.

Automatyzacja procesów może znacząco zwiększyć produktywność przedsiębiorstw. Konieczne będzie uwzględnienie tych zmian na rynku pracy.

Skuteczne procesy polityczne.

Nowe technologie sprawią, że usługi publiczne staną się bardziej przyjazne dla obywateli, umożliwią również szybsze wdrażanie potrzebnych rozwiązań.

Zmiany geopolityczne

Zmiany w układzie sił.

W przyszłości kraje zachodnie będą stanowić coraz mniejszą część światowej gospodarki i populacji. Środek ciężkości polityki międzynarodowej będzie stopniowo przesuwał się na Wschód i Południe. Niektóre kraje wschodnie już teraz kwestionują zasady współpracy międzynarodowej. Z kolei ich postrzeganie przez społeczność zachodnią nie jest jednolite. Malejąca siła zachodnich demokracji i różnice ideologiczne w ich obrębie są bardzo poważnymi wyzwaniami dla Litwy.

Utrzymanie potęgi euroatlantyckiej.

Orientację polityki zagranicznej i bezpieczeństwa Litwy, od czasu uzyskania przez nią niepodległości, kształtowała ambicja aktywnego członkostwa w zachodniej wspólnocie politycznej. W przyszłości szczególnie ważne dla Litwy będzie utrzymanie tej orientacji w polityce międzynarodowej oraz jej aktywne wzmacnianie we współpracy z partnerami europejskimi i amerykańskimi, oparte na zasadach poszanowania prawa, współpracy i demokracji.

Zmiany w jedności transatlantyckiej.

Jedność transatlantycka będzie utrzymywana za sprawą obecności wspólnych konkurentów, w szczególności Chin, ale też nadal będą ją umacniać bliskie więzi gospodarcze, naukowe, kulturalne i instytucjonalne między Stanami Zjednoczonymi a Unią Europejską. Priorytety zagraniczne USA, wraz ze zmniejszeniem obecności wojskowej w Europie, ulegną jednak zmianie. W przyszłości Europa będzie musiała znacznie zwiększyć swoje zdolności obronne i szybciej wdrażać podjęte decyzje.

Zagrożenie ze strony Rosji.

Jedność transatlantycka będzie szczególnie ważna dla Litwy ze względu na długoterminowe zagrożenie ze strony Rosji dla bezpieczeństwa regionu bałtyckiego i całej Europy. Wojna Rosji z Ukrainą już zmieniła europejską architekturę bezpieczeństwa, a do 2050 r. sytuacja na terenach graniczących z Litwą na wschodzie może być jeszcze poważniejszym zagrożeniem dla stabilności regionu.

Wyzwania dla przyszłej architektury bezpieczeństwa.

Koncepcja przyszłego bezpieczeństwa zostanie przekształcona przez możliwości i wyzwania związane z robotyką, sztuczną inteligencją, naukami przyrodniczymi i technologiami kosmicznymi. Dla Litwy ważne będzie ukierunkowanie swojej obronności i kształtowanie przyszłej architektury bezpieczeństwa wspólnie z partnerami.

Kryzys demokracji

Rozczarowanie demokracją.

Od 2001 r. liczba krajów uznawanych za demokratyczne spada, a ponad połowa światowej populacji żyje obecnie pod rządami autokratycznymi. Obywatele, zwłaszcza młodego pokolenia, są coraz bardziej rozczarowani funkcjonowaniem i skutecznością demokracji.

Demokracja w Litwie.

Połowa mieszkańców Litwy, zwłaszcza młodego pokolenia, pozytywnie ocenia funkcjonowanie demokracji. Niezadowolenie wiąże się z brakiem zaufania do władz, zastrzeżeniami wobec praktycznego funkcjonowania demokracji czy jej reagowania na potrzeby społeczeństwa.

Fasadowość demokracji.

Słabe demokracje są podatne na upadek: chociaż działają w oparciu o demokratyczne mechanizmy i instytucje, ich społeczeństwa obywatelskie są kruche, m.in. ze względu na brak silnych i odpowiedzialnych partii politycznych oraz podważanie prawodawstwa.

Wyzwania dla tradycyjnych mediów.

Tradycyjne media tracą na znaczeniu. Rośnie wpływ platform cyfrowych, czasami polaryzujących odbiorców, którym coraz trudniej jest odróżnić prawdę od fikcji.

Rosnąca potrzeba bezpieczeństwa.

W obliczu kolejnych kryzysów (klimatycznego, pandemicznego, gospodarczego, energetycznego) wzrasta niepewność co do przyszłości i rośnie oczekiwanie wobec rządu jako gwaranta bezpieczeństwa i stabilności.

Pogłębiające się nierówności.

Nierówności społeczne ze względu na region pochodzenia, wykształcenie, pozycję na rynku pracy czy dostęp do opieki zdrowotnej będą się w społeczeństwie utrzymywać, a nawet pogłębiać. Nierówności na świecie w dystrybucji dochodów i bogactw staną się jeszcze bardziej widoczne.

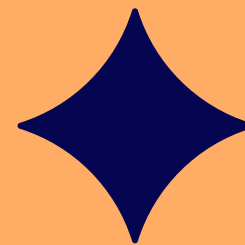
Globalne zmiany są ważnym elementem przyszłego sukcesu Litwy. Tendencje te będą kształtować życie społeczne, gospodarcze i polityczne kraju, potrzebę bezpieczeństwa obywateli oraz tożsamość kulturową. Będziemy w stanie szybko reagować na zmiany i możliwości, jakie te zmiany oferują, tylko wtedy, gdy podejmiemy skuteczną współpracę strategiczną – zarówno z partnerami krajowymi, jak i międzynarodowymi. Wzrost znaczenia Litwy w świecie, konsensus w sprawie podstawowych filarów polityki publicznej – suwerenności, wartości demokratycznych i integracji euroatlantyckiej – oraz mobilizacja społeczeństwa w obliczu dotychczasowych kryzysów dowodzą, że jesteśmy w stanie to zrobić. Jednak przyszłość będzie wymagać nie tylko o szybkiego reagowania, ale także posiadania długoterminowej wizji rozwoju kraju, która inspiruje do wspólnej pracy.

**Drogowskaz – Litwa:
państwo, w którym chcę żyć i które chcę tworzyć.
Państwo, o które chcę się troszczyć.**

Kierunek – kultura demograficzna i zarządzanie	Kierunek – edukacja, zdrowie i polityka społeczna	Kierunek – wzrost gospodarczy	Kierunek – polityka międzynarodowa i bezpieczeństwo	Kierunek – przyjazne środowisko życia
Demokracja obywatelska: wiarygodna, otwarta, zrzeszająca	Gotowy na przyszłość, rezylienty i wolny człowiek, żyjący w społeczności, która się o niego troszczy	Biznes, nauka i sztuka stanowiące wartość dla świata	Rezylienty państwo – konstruktywny i wpływowy gracz w globalnej polityce	Spójne, jednolite państwo i zrównoważony rozwój
Zasada przewodnia: rozwój nowych technologii i innowacyjności				
Zasada przewodnia: ochrona środowiska naturalnego				
Kultura fundamentem naszej tożsamości				

Wizja przyszłości państwa

Litwa drogowskazem: państwo, w
którym chcę żyć i które chcę tworzyć.
Państwo, o które chcę się troszczyć.

Litwa przyszłości jest drogowskazem, gwiazdą przewodnią dla świata oraz każdego, kto tu mieszka i przyjeżdża. Wiemy, jak inspirować i zaskakiwać pomysłami, które wyprzedzają swoje czasy, czerpiemy siłę z naszej pamięci historycznej, mamy poczucie sensu i szacunek dla społeczności oraz dbamy o środowisko. Litwa już dziś jest dojrzałym członkiem zachodniej społeczności demokratycznej z dużą liczbą wykształconych i kreatywnych ludzi oraz rosnącą świadomością strategicznego znaczenia kultury dla kraju. Tak więc, dzięki skupieniu i otwartości, możemy podejmować nowe wyzwania i z powodzeniem podążać w kierunku „Litwy 2050”.

Na drodze do Litwy przyszłości powinniśmy opierać się na sile narodu, mieszkańców, kultury i wartości.

Litwa to przede wszystkim jej mieszkańcy – ci, którzy są tu obecni dzisiaj, ci, którzy wyjechali, ci, którzy przyjadą i ci, którzy czują się z Litwą związani, ale mieszkają za granicą. Przyszły postęp kraju będzie także zależał od tego, jak czują się ludzie, którzy tu mieszkają. Musimy dążyć do tego, aby możliwość tworzenia i życia na Litwie była decyzją wynikającą z głębokiego przekonania o słuszności i pełną entuzjazmu.

Wspólnota, tożsamość, wolność i równość, poszanowanie godności ludzkiej i sprawiedliwość to podstawowe wartości, które będą kierować naszą przyszłością:

Cenimy i wspieramy wzajemne zaufanie, troskę i odpowiedzialność za ludzi i państwo.

Organizujemy się w otwarte społeczności i chcemy widzieć wokół siebie współobywateli, którzy są oddani naszemu krajowi, naszej społeczności i wartościom, które nas łączą. Chcemy wspólnie budować i chronić Litwę 2050.

Cenimy wszechstronną edukację.

Opieramy drogę do dobrej i mającej sens przyszłości na uczeniu się przez całe życie. Społeczność, rodzina i państwo zapewniają warunki i motywację do wzięcia odpowiedzialności za ciągłe uczenie się. „Litwa 2050” daje obywatelom swobodę wyboru ścieżki życiowej, a kultywowanie tej wolności wzmacnia naszą siłę.

Pielęgnowujemy naszą tożsamość.

Jednym z najważniejszych elementów litewskiej tożsamości, obok wielokulturowości, języka, wspólnej kultury i historii, jest związek z naturą. Chcemy przywrócić to połączenie i ocalić dziewiczą przyrodę dla przyszłości. „Litwa 2050” propaguje utrzymanie równowagi między wdrażaniem nowych technologii i ochroną dzikiej przyrody

Dzięki wizji przyszłości kraju Litwa 2050 jest rezylientnym i dobrze prosperującym krajem.

Jego mieszkańcy cenią wielokulturowość, obywatelstwo, wzajemne zaufanie i cieszą się dobrym, wypełnionym poczuciem sensu życiem. Tworzymy demokrację i budujemy otwarty dialog między społeczeństwem a rządem – tworząc kraj, który służy wszystkim. Wspieramy wolnych, silnych i kreatywnych ludzi oraz oferujemy innowacje Litwie i światu. Jesteśmy odważni i wpływowi – sprawiamy, że nasz głos jest słyszalny na arenie międzynarodowej, a globalne wyzwania przekształcamy w możliwości. Ta wizja może stać się rzeczywistością tylko wtedy, gdy znajdziemy wewnętrzną siłę, by nawzajem się usłyszeć, uznać nasze wspólne idee polityczne, dojść do porozumienia i trwać przy nim. Za nami wieki wspólnej historii, która udowadnia, że jesteśmy silni i potrafimy jednoczyć się dla wspólnych celów.

Edita Sabalionytė

Współtwórczyni projektu „Litwa 2050”
Narodowe Stowarzyszenie Środowisk
Twórczych i Kulturalnych

„Fundamentalne znaczenie dla wizji państwa litewskiego ma kultura. Rola sektora twórczego i kulturalnego w globalnym świecie wciąż rośnie. Powinniśmy wziąć to pod uwagę, jeśli chcemy być gotowi na wyzwania przyszłości i otwarci na jej perspektywy”.

Kultura jako fundament wizji

Dziedzictwo, wspólna pamięć, sztuka, kultura życia codziennego są tym, co pozwala nam postrzegać przeszłość, teraźniejszość i przyszłość naszego kraju i społeczeństwa jako własne. Kultura pomaga krajowi rozwijać się i przetrwać, uruchamia zbiorową wyobraźnię, pomagając znaleźć rozwiązania nawet w najtrudniejszych sytuacjach i kształtując nasze podstawowe wartości i tożsamość społeczeństwa otwartego. Codzienna kultura Litwy opiera się na zaufaniu, porozumieniu, szacunku dla różnorodności i wzajemnej akceptacji. Litwa jest krajem wielokulturowym.

Kultura

– jest dowodem niezależności kraju oraz podstawą jego przetrwania i dobrobytu. Stanowi rdzeń naszej tożsamości i pamięci historycznej. Buduje więzi społeczne i uczy otwartości. Jest także motorem naszych przyszłych idei.

– to nie tylko sztuka, to także język, historia, wartości, wiedza i technologia. To właśnie ona stanowi klucz do pokonywania wyzwań i otwierania nowych możliwości. Ważne jest, aby je przyjąć, uzgodnić i w inteligentny sposób wykorzystać do budowania przyszłości.

– buduje silne społeczności i tożsamość narodową, dlatego musimy ją pielęgnować w naszym codziennym życiu i znaleźć atrakcyjne, nowoczesne formy dla propagowania wiedzy na jej temat. Pomoże nam to lepiej zrozumieć naszą własną odrębność jako społeczeństwa i kraju, a także rozbudzi naszą ciekawość do odkrywania otaczającego nas świata oraz znajdowania nowych źródeł inspiracji podczas podróży w kierunku Litwy 2050.

Zapewnienie rozkwitu kultury jest warunkiem wstępnym realizacji wizji, która pomoże uwolnić kreatywne moce społeczeństwa i stworzyć nową, lepszą jakość życia.

Lina Paškevičiūtė

Współtwórczyni projektu „Litwa 2050”
Koalicja na rzecz ochrony środowiska

„W tej wizji Litwa zwraca się ku naturze, a obierając „zielony kurs”, rewiduje swoje relacje z naturą. Nie patrzymy na przyrodę tylko jako na nasz własny zasób, chcemy zachować ją dla przyszłych pokoleń”.

Zasady przewodnie

Przyszłość Litwy definiują kierunki rozwoju kraju – jego strategiczne zamierzenia. Zrealizujemy je, jeśli będziemy podążać we właściwym kierunku i przestrzegać przyjętych zasad. Wymienione zasady przewodnie mają dla kraju znaczenie we wszystkich obszarach. Pieczołowite zajęcie się kwestiami, których dotyczą, jest warunkiem wstępnym postępu państwa.

Ochrona środowiska naturalnego.

W oparciu o tę zasadę będziemy promować zrównoważone relacje człowieka z przyrodą, aby zachować ją dla przyszłych pokoleń. Zasada ta obejmuje nie tylko neutralność klimatyczną i przeciwdziałanie niekorzystnym zmianom klimatu, ale także zachowanie bioróżnorodności. Inicjatywa Europejskiego Zielonego Ładu oraz przyjęte przez ONZ Cele Zrównoważonego Rozwoju obejmują wszystkie obszary działalności państwa i wymagają mobilizacji oraz intensywnej współpracy pomiędzy instytucjami publicznymi, sektorem prywatnym i społeczeństwem obywatelskim.

Rozwój nowych technologii i innowacyjności.

Zasada ta będzie przyświecać odpowiedzialnemu planowaniu procesami rozwoju technologicznego państwa. Łączy ona rozwój zaawansowanych technologii z zastosowaniem innowacji społecznych w celu sprostania wyzwaniom społecznym. Rozwój technologii należy rozumieć szeroko: nie tylko jako siłę napędową wzrostu gospodarczego czy konkretne inicjatywy cyfryzacji usług publicznych – nowe technologie będą istotne także dla rozwoju edukacji lub polityki społecznej. Zasada rozwoju technologii i innowacyjności akcentuje również zarządzanie ryzykiem związanym ze zmianami technologicznymi.

Dominykas Baškys

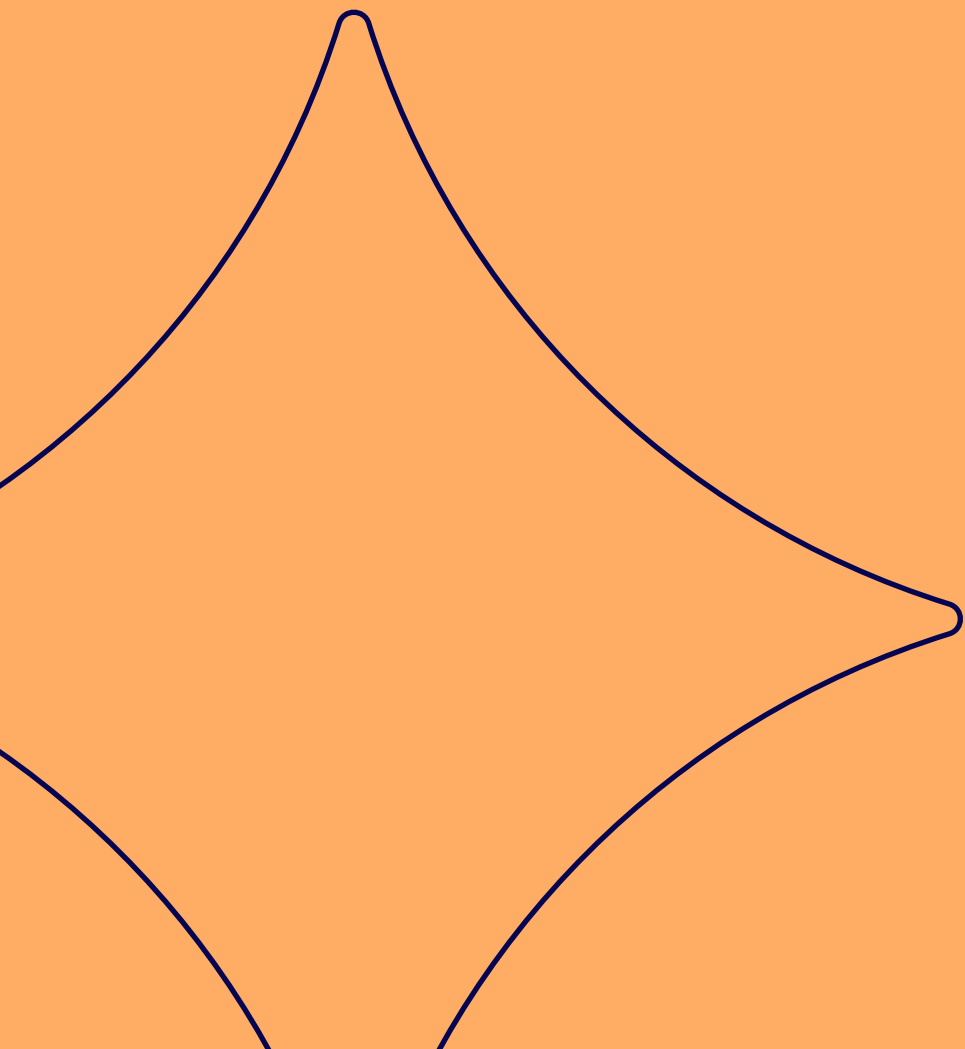
Specjalista ds. prostego tekstu „Litwa 2050”
„Otwarte społeczeństwo” – Centrum
Społeczne im. bł. J. Matulewicza

„Chciałbym, żeby za 30 lat na Litwie było
więcej lekarzy i pielęgniarek. W 2050 roku
Litwa będzie krajem zamieszkiwanym
przez ludzi różnych narodowości i
wymarzonym miejscem do życia”.

Zamierzenia strategiczne i droga ku przyszłości

- 1 Demokracja obywatelska: wiarygodna, otwarta, zrzeszająca
- 2 Gotowy na przyszłość, rezydentny i wolny człowiek, żyjący w społeczności, która się o niego troszczy
- 3 Litewski biznes, nauka i sztuka działające w zrównoważony sposób i stanowiące wartość dla Litwy i świata
- 4 Rezydentne państwo – konstruktywny i wpływowy gracz w globalnej polityce
- 5 Zjednoczony kraj, zrównoważony rozwój

1

Demokracja
obywatelska:
wiarygodna,
otwarta, zrzeszająca

Karina Firkavičiūtė

Litewskie Towarzystwo
Kultury Karaimskiej

„Wielokulturowość pozwala nam lepiej poznać innych, jak i samych siebie. Poszerza horyzonty, rozwija duchowo i ubogaca. Im szerzej otworzymy oczy i umysły, im więcej dowiemy się o innych kulturach, im lepiej je zrozumiemy i oswoimy, tym będziemy silniejsi”.

Przyszłość państwa litewskiego jest animowana przez oparty na zaufaniu dialog między społeczeństwem a władzami. Stanowią o niej zaangażowani i kreatywni obywatele oraz otwarci i uważni decydenci, którzy reagują na zmiany.

W kierunku zaufania.

Trzy obszary zmian w zarządzaniu publicznym:

- ◇ **Strategiczne, elastyczne i skuteczne zarządzanie.**
Siła przyszłych litewskich instytucji polega na ustalaniu właściwych priorytetów rozwoju kraju i szybkim reagowaniu na zmiany lokalne i globalne.
- ◇ **Otwartość, przejrzystość i szacunek dla różnorodności.** Rząd ufa ludziom – decyzje polityczne są podejmowane wspólnie. W procesie podejmowania decyzji uwzględniane są prawa człowieka.
- ◇ **Bogata kultura.**
Jest ona podstawą lepszego życia, wzmocnienia społecznego dialogu, rozwoju społeczności i kreowania tożsamości kraju.

Droga ku Litwie 2050

Strategiczne, elastyczne i skuteczne zarządzanie

- ◇ **Wzmocnienie zarządzania i odpowiedzialności.**
Kraj będzie dysponował stabilnym i skutecznym systemem rozliczania instytucji publicznych. Wzmocni się współpraca z sektorem pozarządowym i prywatnym oraz organizacjami wspólnotowymi.
- ◇ **Współpraca między rządem a nauką.**
Celem jest ścisła współpraca między sektorem publicznym a instytucjami badawczymi i ośrodkami analitycznymi. Otworzy się przestrzeń dla projektów pilotażowych i badań.
- ◇ **Elastyczność sektora publicznego.**
Sektor publiczny będzie lepiej dostosowywał się do zmieniających się okoliczności.
- ◇ **Usprawnienia wymiaru sprawiedliwości.**
Wiarygodne, skuteczne i niezależne od programów politycznych sądy zapewnią praworządność i przestrzeganie praw człowieka. Przyszły litewski system karny zostanie poddany rewizji.
- ◇ **Aktywne e-państwo.**
Będziemy rozwijać przyjazny dla użytkownika sektor IT, stosować innowacje technologiczne w sposób kreatywny i etyczny, dostosowując je do indywidualnych potrzeb obywateli.
- ◇ **Profesjonalna służba cywilna.**
Zapewnimy profesjonalną, konkurencyjną i atrakcyjną służbę cywilną. Stworzy to nową kulturę sektora publicznego – kreatywną, nastawioną na obywatela, poszukującą nowych możliwości i skuteczniejszych rozwiązań.
- ◇ **Bezpieczeństwo i zarządzanie kryzysowe.**
Litwa wzmocni swoją zdolność przewidywania kryzysów i sytuacji kryzysowych oraz zarządzania nimi. Zwiększy skuteczność w odpieraniu ataków hybrydowych oraz skoncentruje się na zorganizowaniu kompleksowej obrony narodowej.

Otwartość, przejrzystość i poszanowanie różnorodności

- ◇ **Skuteczna i otwarta komunikacja publiczna.**
Opinia publiczna będzie miała dostęp do profesjonalnych, opartych na danych informacji.
- ◇ **Aktywne zaangażowanie obywateli.**
Litwa stworzy równe szanse dla obywateli mieszkających w kraju i za granicą, aby zachęcać do wspólnego podejmowania decyzji oraz inicjatyw obywatelskich.
- ◇ **Większa różnorodność społeczeństwa.**
Będziemy promować szacunek dla różnorodności społecznej.

Wzmacnianie kultury i wspólnotowości

- ◇ **Budowanie wspólnot.**
Wzmocni się wspólnotowość. Członkowie aktywnie działających społeczności będą mogli poddawać krytycznej ocenie życie publiczne, a działaniom kulturalnym będzie poświęcać się więcej czasu i uwagi.
- ◇ **Rozwijanie świadomości obywatelskiej.**
Jednym z celów przyszłej edukacji jest wspieranie chęci przynależności do Litwy i jej budowania.
- ◇ **Zachowanie pamięci historycznej.**
Obywatele będą zainteresowani poznaniem historycznego i kulturowego dziedzictwa Litwy. Jest to ważna część tożsamości przyszłego społeczeństwa.
- ◇ **Rozwijająca się polityka kulturalna.**
Ludzie będą mieli więcej możliwości tworzenia, odkrywania i angażowania się w życie kulturalne.
- ◇ **Kultura jest strategicznym zasobem narodowym.**
Długoterminowe programy polityki kulturalnej będą współdziałać z programami polityki społecznej, edukacyjnej i gospodarczej.
- ◇ **Zmniejszenie wykluczenia.**
Podejmiemy działania w celu zmniejszenia wykluczenia terytorialnego i kulturowego w kraju.

Dalė Valentukevičienė

Uczestniczka Rady Obywatelskiej

„Bliska jest mi idea odpowiedzialnego obywatelstwa, dlatego pragnęłam zrobić dla Litwy coś ważnego i konstruktywnego. Uczestnictwo w Radzie Obywatelskiej miało dla mnie wielki sens. Czułam, że moja wizja przyszłości Litwy została uwzględniona”.

W Litwie 2050

Najważniejsze decyzje w kraju zapadają w otwartych debatach między obywatelami a władzami. Dyskusje budują wzajemne zaufanie, a innowacyjne pomysły przyczyniają się do podejmowania najlepszych strategicznych decyzji. Zaufanie opiera się na elastyczności i operatywności instytucji, ich zdolności dynamicznego reagowania na zmiany i dotrzymywaniu obietnic składanych społeczeństwu. Praca dla państwa jest prestiżowa, a możliwość podejmowania innowacyjnych decyzji niesie ze sobą poczucie kreatywności i wolności.

Łatwo dostępna komunikacja pomaga każdemu obywatelowi w kraju szybciej i łatwiej angażować się w zarządzanie państwem. Słyszalny jest głos każdego obywatela, niezależnie od wieku, płci, miejsca zamieszkania, statusu społecznego, ograniczeń fizycznych, pochodzenia etnicznego lub innych warunków składających się na tożsamość osobistą. Wykluczenie społeczne i przepaść między instytucjami a społeczeństwem są niwelowane przez alfabetyzację kulturową, stanowiącą warunek dobrego życia i gwarancję przyszłości wartości demokratycznych w Litwie.

Wyeliminowane zostają dyskryminacja, nierówność i przemoc, które dzielą społeczeństwo. Litwę tworzy społeczeństwo inkluzywne, zdolne do życia w różnorodności i uczenia się na różnicach.

W 2050 r. większość obywateli Litwy czuje się gospodarzami swojego państwa, organizuje się w społeczności i organizacje pozarządowe, aktywnie uczestniczy w wyborach i chętnie kształtuje życie swojego kraju.

2

Gotowy na
przyszłość,
rezylienty i wolny
człowiek, żyjący w
społeczności, która
się o niego troszczy

Judita Akromienė

Współtwórczyni projektu „Litwa 2050”
Krajowa sieć edukacyjnych organizacji
pozarządowych

„Placówka edukacyjna to nie tylko budynek – to także zaangażowanie, praca specjalistów wielu dziedzin i współdziałanie. Edukacja musi stale się zmieniać i dostosowywać do przeobrażającego się środowiska”.

Serce przyszłej Litwy to wolni, odpowiedzialni i kreatywni ludzie. Tworzą oni społeczność dobrze wykształconą otwartą na innowacje i w razie potrzeby zdolną do opieki nad innymi – każdą osobą, każdą rodziną, każdym przybyszem i każdym powracającym. Litwa to kraj, w którym wspieramy silną sieć bezpieczeństwa socjalnego, opartą na równości szans, otwartą dla każdego mieszkańca.

**Człowiek gotowy na przyszłość.
Trzy obszary rozwoju człowieka:**

- ◇ **Osoba gotowa na życie wypełnione poczuciem sensu.** Edukacja akademicka i pozaformalna będzie inspirowała wszechstronnych, wykształconych, a zarazem stale kształcących się ludzi. Silny obywatel przyszłości będzie miał zdrowe poczucie własnej wartości i będzie umiał z empatią działać dla dobra społeczności.
- ◇ **Warunków do bezpiecznego i zdrowego życia.** Usługi publiczne, zabezpieczenie społeczne, wysokiej jakości opieka zdrowotna i edukacja będą łatwo dostępne dla każdego.
- ◇ **Zwiększenie stabilności demograficznej i solidarności międzypokoleniowej.** Litwa przyszłości będzie sprzyjać zakładaniu rodzin i wychowywaniu dzieci. Starsi mieszkańcy kraju będą cieszyć się dłuższym niezależnym życiem. Mądra polityka migracyjna i integracyjna pozwoli nowo przybyłym stać się pełnoprawnymi obywatelami Litwy.

Neringa Čiakienė

Współtwórczyni projektu „Litwa 2050”
Stowarzyszenie Pomocy Chorym na Raka

„Wizja odnosi się do możliwości życia ludzi w zdrowym, czystszy środowisku, które pomaga się zrelaksować i odpocząć. Ważne jest, aby leczenie nie ograniczało się do możliwości, które zapewnia Litwa, ale byśmy brali pod uwagę także wszelkie możliwości, jakie stwarza współczesna nauka”.

Aistė Adomavičienė

Współtwórczyni projektu „Litwa 2050”
Krajowa sieć organizacji
przeciwdziałających ubóstwu

„Musimy dążyć do tego, by w naszym kraju było jak najmniej ludzi znajdujących się w trudnej sytuacji, aby każdy żył godnie i brał udział w życiu społeczeństwa”.

Droga ku Litwie 2050

Rozwój osoby gotowej na przyszłość i wypełnione poczuciem sensu życie

- ◆ **Transformacja systemu edukacji.**
Odpowiednie finansowanie edukacji i postępowe ramy prawne pozwolą na odnowienie metod nauczania i powszechne wdrażanie sprawdzonych praktyk.
- ◆ **Jakość edukacji przedszkolnej.**
Będziemy kształcić najmłodszych obywateli kraju w sposób zapewniający równościowe standardy jakości we wszystkich placówkach przedszkolnych. Będziemy działać z wyprzedzeniem i uważnością, uwzględniając indywidualne potrzeby dzieci szczególnej troski.
- ◆ **Rozwój społeczności nauczycieli.**
Litwa przyszłości będzie inwestować w szkolenia nauczycieli i ustawiczne dokształcanie kadry nauczycielskiej. Nauczycielami będą osoby z różnych środowisk i o różnym doświadczeniu. Nauczyciele będą współtwórcami systemu edukacji.
- ◆ **Stawianie na rozwój gotowych na przyszłość, kreatywnych osobowości, kształconych w duchu demokratycznych wartości.**
Od najmłodszych lat będziemy rozwijać krytyczne myślenie, kompetencje twórcze, odporność psychiczną, i umiejętności zdrowego stylu życia oraz poszerzać ogólną wiedzę o świecie.
- ◆ **Zindywidualizowana edukacja oparta na doświadczeniu.**
Nowe metody edukacyjne i nowoczesne technologie pomogą zoptymalizować proces uczenia się i pozwolą uczyć się we własnym tempie i przy wykorzystaniu indywidualnych umiejętności.
- ◆ **Konkurencyjny litewski system szkolnictwa wyższego.**
Interdyscyplinarność i elastyczność systemu będą motorem rozwoju w szkolnictwie wyższym.
- ◆ **Uczenie się przez całe życie.**
Edukacja formalna i nieformalna, łatwo dostępna dla każdego, będzie rozbudzać ciekawość świata i umożliwi wybór preferowanej ścieżki uczenia się przez całe życie.

Zapewnienie warunków do bezpiecznego i zdrowego życia

- ◇ **Poprawa stanu zdrowia ludności.**
Społeczeństwo lepiej pozna swoje potrzeby zdrowotne. Zmniejszy się wskaźnik umieralności osób młodych i w średnim wieku z powodu chorób i z przyczyn zewnętrznych.
- ◇ **Wydajny system opieki zdrowotnej.**
Ludzie w centrum uwagi. Przegląd finansowania, efektywne wykorzystanie zasobów, zmiany w zarządzaniu i profesjonalizm pracowników systemu to kluczowe narzędzia przełomu.
- ◇ **Wysokiej jakości usługi publiczne.**
Obywatele będą korzystali ze spersonalizowanych usług spełniających ich potrzeby.
- ◇ **Integralność systemów ochrony zdrowia i opieki społecznej.**
Litwa przyszłości będzie miała dobrze funkcjonujący, zintegrowany system opieki zdrowotnej i zabezpieczenia społecznego.
- ◇ **Dialog sektorowy.**
Instytucje sektora publicznego będą ściśle współpracować z organizacjami pozarządowymi i innymi dostawcami usług publicznych.

Zwiększenie odporności demograficznej i solidarności międzypokoleniowej

- ◇ **Skuteczna polityka demograficzna.**
Kwestie demograficzne będą rozwiązywane i koordynowane na szczeblu rządowym.
- ◇ **Większa uwaga poświęcana rodzinom.**
Każdemu będzie łatwiej założyć rodzinę i wychowywać dzieci w Litwie.
- ◇ **Przywrócenie równowagi demograficznej.**
Mądra i skuteczna polityka demograficzna i migracyjna pomoże powstrzymać spadek liczby ludności. Nowi przybysze zintegrują się szybciej i łatwiej. Imigranci i powracający obywatele będą w naszym kraju mile widziani, tak samo jak ci, którzy zechcą zamieszkać w Litwie i budować jej dobrobyt.
- ◇ **Zatrudnienie osób starszych.**
Starsi obywatele będą chcieli pozostać dłużej na rynku pracy. Wygodne usługi publiczne pomogą im w samodzielnym planowaniu życia.

W Litwie 2050

Kraj jest budowany przez społeczeństwo składające się z ludzi wykształconych, otwartych i chętnie kształcących się przez całe życie: wiedza dostarczona przez edukację akademicką i możliwości stworzone przez edukację nieformalną są szeroko eksplorowane. Szkoła zachęca do eksperymentowania, kreatywności i krytycznego myślenia – to społeczność aktywnych i odpowiedzialnych uczniów oraz zmotywowanych i innowacyjnych nauczycieli. Działa jak mały model społeczeństwa, w którym każdy może czuć się równie ważny i wysłuchany, gdzie istnieje kultura współpracy i szacunku dla różnorodności i gdzie dyskryminacja nie jest tolerowana. Szkolnictwo wyższe jest konkurencyjne i wysokiej jakości, a obywatela są zachęceni do uczenia się przez całe życie.

Dociekliwe, niezależne i obywatelskie jednostki są elementami silnej sieci społecznej. Bezpieczeństwo socjalne opiera się na spersonalizowanym systemie socjalnym, finansowym i zdrowotnym, w tym wsparciu psychologicznym. Bezpieczni obywatele tworzą aktywne społeczności i odważnie budują swoją przyszłość w Litwie. Promujemy politykę rodzinną opartą na nauce. W przyszłości obejmuje ona wszystkie formy rodzin i promuje równość płci w rodzinie. W Litwie przyszłości łatwo jest połączyć opiekę nad dziećmi z karierą zawodową.

Mieszkańcy kraju dbają o swoje zdrowie, dlatego seniorzy są długowieczni, aktywni, chętni do pozostania na rynku pracy i samodzielnego planowania swojego życia. Litwa wita przybyszy i powracających, którzy wiążą z nią przyszłość, dając impuls do wzrostu gospodarczego i współtworząc różnorodność kulturową. Uchodźcy otrzymują pomoc, której potrzebują. Spójna polityka społeczna sprawia, że Litwa w 2050 r. jest krajem, w którym ludzie są nie tylko niezależni i wolni, ale także bezpieczni – świadomi, że nie będą pozostawieni samym sobie, jeśli napotkają trudności.

3

Litewski biznes,
nauka i sztuka
działające w
zrównoważony
sposób i
stanowiące wartość
dla Litwy i świata

Paulius Vaitiekus

Współtwórca projektu „Litwa 2050”
Litewski Związek Studentów

„Zawsze dobrze jest marzyć, zwłaszcza gdy można marzyć wspólnie z ludźmi z różnych sektorów, organizacji i dziedzin. Wspólnie dyskutowaliśmy o tym, co przyniesie przyszłość, ku której wszyscy chcemy zmierzać”.

Litewska gospodarka przyszłości opiera się na ludziach kreatywnych. Wiedza i umiejętności ludzi są przekuwane w innowacje, produkty i usługi, których potrzebuje kraj i świat. Innowacyjne pomysły i inicjatywy ułatwiają pokonywanie lokalnych i globalnych wyzwań – są motorem konkurencyjności państwa.

Konkurencyjna i kreatywna przyszłość.

Trzy obszary zmian w polityce gospodarczej:

- ✧ **Wartościowi twórcy.**
Litwa przyszłości będzie tworzyć innowacje i produkty, których będzie wymagał globalny rynek.
- ✧ **Gospodarka zrównoważona społecznie i środowiskowo.**
Poszanowanie potencjału państwa, społeczeństwa i planety. Uczymy się szanować zarówno przyrodę, jak i ludzi.
- ✧ **Przestrzeń dla różnorodności zawodów, karier i talentów.**
W Litwie przyszłości każdy może odkryć i zrealizować swój potencjał.

Droga ku Litwie 2050

Tworzenie innowacji i zdobywanie przyczółków na globalnych rynkach o wysokiej wartości

- ✧ **Efektywność ekosystemów nauki, innowacji i umiejętności.**
W stale zmieniającym się świecie będziemy szybko dostosowywać się do nowych potrzeb społecznych i gospodarczych.
- ✧ **Międzynarodowa konkurencyjność.**
Szkolnictwo wyższe i ośrodki badawcze będą ze sobą współpracować.
- ✧ **Odważne eksperymenty i innowacje.**
Otwartość, kreatywność i właściwe priorytety strategiczne pomogą Litwie stać się regionalnym liderem innowacji.
- ✧ **Strategiczne publiczne decyzje gospodarcze.**
Będziemy strategicznie wykorzystywać zasoby kraju, aby rozwijać sektory gospodarki o największym potencjale.
- ✧ **Zwiększenie inwestycji zagranicznych.**
Litwa jest najbardziej atrakcyjnym wyborem dla międzynarodowego biznesu o wysokiej wartości dodanej w regionie.
- ✧ **Otwartość na globalne zmiany.**
Biznes, nauka i instytucje publiczne będą dynamicznie reagować na globalne zmiany i wykorzystywać pojawiające się możliwości.
- ✧ **Współpraca między nauką a biznesem.**
Otwarty i płynny dialog między sektorem prywatnym a ośrodkami naukowymi będzie podstawą rozwoju biznesu i innowacji.
- ✧ **Przyciąganie litewskich i globalnych talentów.**
Atrakcyjne środowisko społeczne i gospodarcze będzie inspirować ludzi do rozwijania kariery, zakładania firm i rodzin oraz ciekawego i satysfakcjonującego życia w Litwie.
- ✧ **Elastyczna polityka migracyjna i integracyjna.**
Litwa perspektywicznie otworzy możliwości wysoko wykwalifikowanym pracownikom.

Odpowiedzialny, społecznie i środowiskowo zrównoważony rozwój gospodarczy

- ◇ **Sprawiedliwy społecznie system podatkowy.** Odpowiedzialnie zaplanowany budżet publiczny i szeroko zakrojony system podatkowy są priorytetami w zarządzaniu nierównościami społecznymi.
- ◇ **Zmiany w systemie emerytalnym.** Korzystne warunki gospodarcze i społeczne będą zachęcać do dłuższego pozostawania na rynku pracy, a tym, którzy przejdą na emeryturę, zapewnimy ściślejsze powiązanie między dochodem emerytalnym a składkami na ubezpieczenie społeczne przez cały cykl życia.
- ◇ **Odpowiedzialna konsumpcja.** Będziemy oszczędzać zasoby poprzez różne zachęty oraz konsolidować dostawy i wykorzystanie zielonej energii.
- ◇ **Zrównoważony rozwój ekologiczny.** Jest to integralna część przyszłego rozwoju biznesu, przemysłu i infrastruktury.
- ◇ **Odpowiedzialne rolnictwo i produkcja żywności.** Skupimy się na odbudowie ekosystemów i zapewnieniu bezpieczeństwa żywnościowego.
- ◇ **Rozwój srebrnej gospodarki.** Umożliwiający to przepisy stworzą ramy dla przedsiębiorczości seniorów.

Różnorodność talentów, karier i zawodów

- ◇ **Zrównoważony biznes społeczny, sztuka i branże kreatywne.** Sektory te będą motywowane przez korzystne ramy regulacyjne, zachęty biznesowe i dostępność odpowiednich umiejętności.
- ◇ **Zmiany w polityce rynku pracy.** Innowacje społeczne i spersonalizowane usługi będą kształtować przyszły rynek pracy.
- ◇ **Każdy obywatel ma znaczenie.** Każdy będzie mógł wykorzystać swój potencjał. Każdy jest wartościowym członkiem społeczeństwa.

W Litwie 2050

Biznes Litwy przyszłości jest dobrze znany na mapie globalnego rynku. Konkurencyjne, innowacyjne i społecznie odpowiedzialne środowisko biznesowe jest kształtowane przez twórczych profesjonalistów. Litwa nie tylko wychowuje wykształconych i krytycznie myślących przedsiębiorców, ale także przyciąga zagraniczne talenty. Wiemy, jak eksportować nie tylko produkty, ale także wiedzę i pracę krajowych artystów. Korzystne ramy prawne i podatkowe przyciągają i zwiększają kapitał lokalny i zagraniczny.

Współpraca jest siłą ekosystemu nauki i innowacji. Wiedza i umiejętności są łączone przez społeczności państwowe, biznesowe, naukowe i artystyczne. Dzięki współpracy powstają produkty i usługi o znaczeniu globalnym, a litewska nauka staje się wiarygodnym partnerem dla najlepszych uniwersytetów i największych korporacji na świecie.

Litewski biznes i społeczeństwo chronią środowisko swojego kraju i planety – odpowiedzialnie korzystamy z zasobów i z powodzeniem rozwijamy gospodarkę w obiegu zamkniętym. Odpowiedzialne planowanie i rozwój rynku pracy. Ludzie uczą się i doskonalą swoje umiejętności przez całe życie, dłużej pozostają na rynku pracy i rozwijają srebrną gospodarkę. Inteligentne budżety publiczne i elastyczna polityka ochrony socjalnej zmniejszają nierówności dochodowe i ryzyko ubóstwa, budując fundamenty silnego społeczeństwa.

4

Rezylienne państwo – konstruktywny i wpływowy gracz w globalnej polityce

Marija Saraite

Współtwórczyni projektu „Litwa 2050”
Global Lithuanian Leaders

„Otwartość pozytywnie wpływa na zaangażowanie diaspory w budowanie państwa, zwiększa liczbę powracających z emigracji, w tym większą liczbę powracających talentów, oraz ludzi podróżujących w celu zdobycia międzynarodowego doświadczenia, którzy potem promują Litwę na świecie”.

Litwa przyszłości jest nie tylko podmiotem polityki międzynarodowej, ale także twórcą polityki o silnym i wyraźnym głosie. Szybko reagujemy na globalne wyzwania w zakresie klimatu, technologii i demografii – uczymy się i budujemy siłę. Jest to strategiczne ćwiczenie w kształtowaniu polityki międzynarodowej, angażujące nie tylko instytucje, ale także obywateli – każdy z nich czuje się odpowiedzialny i sprawczy w tworzeniu globalnego wizerunku Litwy.

Litwa jest silnym graczem w globalnej polityce. Trzy kluczowe obszary zmian:

- ◇ **Rezylienne państwo.**
Litwa przyszłości będzie w stanie szybko reagować na lokalne i globalne wyzwania oraz radzić sobie z nimi.
- ◇ **Energiczna i konstruktywna polityka regionalna i globalna.**
Kierując się interesami Litwy, we współpracy z partnerami międzynarodowymi – w szczególności z UE i NATO – zbudujemy globalną agendę na przyszłość. Litwa będzie liderem, a jej pozycja będzie się stale wzmacniać.
- ◇ **Inkluzywność polityki zagranicznej.**
Litewskie społeczeństwo przyczynia się do planowania i wdrażania międzynarodowych celów kraju i kwestii związanych z obronnością.

Droga ku Litwie 2050

Odważna i konstruktywna polityka zagraniczna zagraniczna

- ◇ **Nowy model kierowania polityką zagraniczną.**
Będziemy częściej i produktywniej debatować na temat polityki zagranicznej. Różne siły polityczne i instytucje będą współpracować, aby osiągać nadrzędne cele.
- ◇ **Zasilenie służby dyplomatycznej.**
Interesy kraju będą reprezentować zmotywowani i profesjonalni dyplomaci. Litewskie przedstawicielstwa dyplomatyczne będą obecne w strategicznych krajach partnerskich.
- ◇ **Oparty na współpracy ekosystem litewskiej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa.**
Krajowe ośrodki analityczne będą rozwijać współpracę międzynarodową, dzięki czemu wzrosną zdolności analityczne sieci dyplomatycznej.
- ◇ **Znaczenie Litwy dla UE i NATO.**
Litwa stanie się aktywnym i słyszalnym członkiem organizacji międzynarodowych, a jej strategiczne propozycje będą zwiększać ich skuteczność.
- ◇ **Znacząca rola w regionie.**
Celem jest silna i rozszerzająca się przestrzeń bezpieczeństwa i demokracji w sąsiedztwie Litwy.
- ◇ **Współpraca w obrębie krajów bałtyckich, skandynawskich oraz Europy Środkowej.**
Skuteczny i profesjonalny dialog dyplomatyczny pomoże wzmocnić głos Litwy na arenie międzynarodowej.
- ◇ **Rozwój dwustronnych partnerstw strategicznych.**
Celem jest konsekwentna i regularna współpraca z kluczowymi partnerami międzynarodowymi.
- ◇ **Skuteczna współpraca wielostronna.**
Litwa będzie aktywnym graczem w kluczowych kwestiach polityki globalnej.
- ◇ **Globalna ochrona środowiska.**
Skoncentrujemy się na współpracy rozwojowej, biorąc pod uwagę kwestie ochrony środowiska i zmian klimatycznych oraz interesy Litwy.

Wzmocnienie siły państwa

- ◇ **Kompleksowa koncepcja obrony narodowej.**
Litewski Plan Obrony Narodowej – łatwo dostępny i zrozumiały dla społeczeństwa. Obywatele zmotywowani i gotowi do obrony kraju.
- ◇ **Stabilny system zarządzania kryzysowego i zapobiegania kryzysom.**
Opracujemy skuteczne agendy bezpieczeństwa energetycznego, cyfrowego, gospodarczego, klimatycznego, kosmicznego i epidemiologicznego.
- ◇ **Zwiększenie operatywności Litwy jako kraju-gospodarza.**
Infrastruktura kraju zapewni mobilność wojskową. Będziemy gotowi do wdrożenia rozwiązań krytycznych na wypadek sytuacji kryzysowej, w szczególności w zakresie komunikacji, transportu, zarządzania danymi i energetyki.
- ◇ **Wszechstronna integracja Litwy z Europą Zachodnią.**
Poprawimy również infrastrukturę transportową łączącą Litwę z jej kluczowymi partnerami i zwiększymy wpływ Litwy na podejmowanie decyzji.
- ◇ **Silny krajowy system obronny.**
Celem Litwy jest efektywne uczestnictwo w międzynarodowym przemyśle obronnym (UE i NATO).
- ◇ **Międzynarodowa współpraca gospodarcza i dyplomatyczna.**
Nacisk zostanie położony na przełomowe możliwości gospodarcze dla Litwy i politykę bezpieczeństwa gospodarczego.
- ◇ **Cyberbezpieczeństwo.**
Opracowanie krajowych ram cyberbezpieczeństwa i obrony umożliwi państwu litewskiemu osiągnięcie i utrzymanie wysokiego poziomu cyberbezpieczeństwa.

Inkluzywność polityki zagranicznej

- ◇ **Skuteczna dyplomacja sieciowa.**
Nieformalne kontakty z osobami prywatnymi i organizacjami wzmocnią dialog z potencjalnymi partnerami międzynarodowymi.
- ◇ **Silna rola społeczeństwa.**
Będziemy angażować obywateli w aktualne kwestie polityki zagranicznej i bezpieczeństwa.
- ◇ **Atrakcyjny wizerunek Litwy na arenie międzynarodowej.**
Będziemy prezentować historię i kulturę naszego kraju w sposób atrakcyjny i przyjazny dla obcokrajowców. Informacje będą dla nich łatwo dostępne w przestrzeni cyfrowej.
- ◇ **Atrakcyjna dyplomacja kulturalna.**
Celem jest Litwa, która w sposób przekonujący strategicznie będzie reprezentować swoją kulturę na świecie oraz dążyć do podniesienia międzynarodowej rangi Litwy i uczynienia naszego państwa bardziej atrakcyjnym dla turystyki, biznesu i utalentowanych migrantów.

W Litwie 2050

Litwa jest dziś aktywnym i wiarygodnym członkiem społeczności euroatlantyckiej, a nie jej biernym obserwatorem. Silne społeczeństwo, rozwojowa gospodarka, czysta przyroda i dobra reputacja Litwy jako państwa demokratycznego stwarzają możliwości dla rozwoju ambitnej polityki zagranicznej. Strategia polityki międzynarodowej kraju wzmacnia głos Litwy na arenie światowej. Z kolei silna pozycja międzynarodowa pomaga zapewnić państwu bezpieczeństwo i wpłynąć na zaangażowanie zagranicznych partnerów na rzecz Litwy.

Otwarty dialog i wzajemne zaufanie między instytucjami a społeczeństwem podnoszą dobrowolną obywatelską odpowiedzialność względem państwa. Kraj jest w stanie przygotować się strategicznie i radzić sobie z kryzysami: społeczeństwo jest zdeterminowane, by wspierać Litwę w czasach kryzysu. Kryzysy, dzięki współpracy między rządem, biznesem, nauką i społeczeństwem, stają się szansą na progres.

Drogę ku przyszłości wyznaczają wartości demokratyczne i euroatlantyckie. Litwa kieruje się tymi ideami i składa konstruktywne propozycje UE, kształtuje agendę regionalną, inspiruje i przewodzi partnerstwom międzynarodowym. W 2050 r. Litwa będzie głośno i wyraźnie słyszalna w międzynarodowym dialogu państw, przedkładając pomysły, które inspirują najważniejszych globalnych graczy, zachęcają do rozwoju i pomagają wspierać ład międzynarodowy.

5

Zjednoczony kraj,
zrównoważony
rozwój

Agnė Tėvelytė Petronienė

Współtwórczyni projektu „Litwa 2050”
Przedsiębiorstwo społeczne „Pokolenie liderów”

„W mojej wizji na pierwszym miejscu zawsze jest dziecko, a dopiero potem wyzwania, z którymi musi się mierzyć. W końcu każdy z nas jest wyjątkowy”.

Demografia – wiek populacji i migracja – to ważne wyzwanie dla przyszłości Litwy. Chcemy, aby w przyszłości ludzie żyli aktywnie i wygodnie, zarówno na obszarach wiejskich, jak i w miastach. Każdy obywatel, bez względu na to, czy mieszka na prowincji, czy w dużym ośrodku miejskim, może cieszyć się nieograniczonym dostępem do wysokiej jakości usług i kontaktem z przyrodą.

Stale rozwijająca się Litwa przyszłości. Trzy kluczowe obszary zmian:

- ✧ **Zrównoważony i trwały rozwój terytorialny.**
Usługi publiczne i komercyjne będą łatwo i szybko dostępne w całym kraju.
- ✧ **Współistnienie z naturą.**
Podstawą przyszłości ludzi i państwa jest charakteryzujące się konsumpcyjnym umiarem zrównoważone życie.
- ✧ **Dobre połączenia transportowe w kraju i na świecie.**
Mobilność zachęca do działania, uczestnictwa i odkrywania. Infrastruktura transportowa zapewni bezpieczeństwo narodowe i konkurencyjność gospodarczą.

W drodze ku Litwie 2050

Zrównoważony i trwały rozwój terytorialny

- ✧ **Budowa infrastruktury krytycznej.**
Będziemy modernizować i dostosowywać infrastrukturę, aby sprostać różnorodnym potrzebom społeczeństwa.
- ✧ **Odpowiedzialny zintegrowany rozwój.**
Celem jest rozwój Litwy przyszłości w sposób odpowiedzialny i wrażliwy na prognozy demograficzne, przyrodę i dziedzictwo kulturowe regionu, w oparciu o uniwersalne projektowanie i zasady kreatywnego kształtowania przestrzeni.
- ✧ **Współpraca między samorządami i regionami.**
Bardziej dostępne i lepiej zarządzane usługi publiczne.
- ✧ **Zintegrowane usługi publiczne.**
Dostępność zostanie zwiększona dzięki współpracy między organizacjami pozarządowymi, społecznościami, rządem i sektorem prywatnym.
- ✧ **Zrównoważona renowacja budynków wielomieszkaniowych.**
Przyspieszymy modernizację, renowację i likwidację nieefektywnych energetycznie bloków mieszkalnych oraz zadbamy o zrównoważone wykorzystanie materiałów.
- ✧ **Odpowiedzialne projektowanie urbanistyczne.**
W planowaniu krajobrazu i rozwoju skupimy się na tworzeniu i ochronie terenów zielonych oraz zapewnieniu wydajnego transportu publicznego.

Daumantas Todesas

Litewska Rada Wspólnot
Narodowych

„Jesteśmy Litwinami wszystkich
narodowości, którzy pragną dbać o swoje
narodowe korzenie w wielokulturowej
Litwie”.

Współistnienie z naturą

- ✧ **Ochrona zasobów naturalnych.**
Naszym celem są rozwiązania, które są przyjazne naturze. Takie, które przynoszą korzyści środowiskowe, społeczne i gospodarcze dla kraju. Będziemy w większym stopniu korzystać z dóbr natury.
- ✧ **Dążenie do zerowego poziomu zanieczyszczeń.**
Będziemy odpowiedzialnie i systematycznie wypełniać międzynarodowe zobowiązania.
- ✧ **Rozszerzenie obszarów chronionych.**
Kraj będzie miał więcej połączonych ze sobą obszarów chronionych. Skupimy się na ochronie naturalnych procesów przyrodniczych, a nie poszczególnych gatunków.
- ✧ **Zwiększenie bioróżnorodności.**
Będziemy pielęgnować i chronić przyrodę i gatunki przed wyginięciem.
- ✧ **Znaczenie zmian klimatycznych.**
Państwo będzie odpowiedzialnie podchodzić do kwestii łagodzenia zmian klimatu i adaptacji do nich.

Dobra łączność wewnątrz kraju i ze światem

- ✧ **Wydajność infrastruktury transportowej.**
Opracujemy i wdrożymy długoterminowy model transportu dla kraju.
- ✧ **Dogodne połączenia międzynarodowe z UE i krajami trzecimi.**
Stworzymy dobrze rozwiniętą i wygodną infrastrukturę.
- ✧ **Dostosowanie infrastruktury do potrzeb ludzi i kraju jutra.**
Przyszła infrastruktura Litwy zaspokoi potrzeby w zakresie jakości życia, turystyki i promocji biznesu oraz obrony narodowej. Transport publiczny będzie dostosowany do osób z niepełnościami zdrowotnymi.
- ✧ **Rozwój infrastruktury cyfrowej.**
Celem jest stworzenie skutecznego modelu zniwelowania wykluczenia społecznego, kulturowego i gospodarczego.

W Litwie 2050

Rozwój kraju – zrównoważony, odpowiedzialny i odpowiadający na potrzeby obywateli, społeczności i regionów. Wiemy, jak współpracować i uzgadniać rozwiązania architektoniczne i urbanistyczne. Przemysł wyprowadził się z miast. Skupiamy się na równowadze ekologicznej, dziedzictwie kulturowym i wysokiej jakości przestrzeni publicznej. Wilno jest znanym, konkurencyjnym ośrodkiem miejskim w Europie.

Atrybuty nowoczesnego życia, usługi publiczne i inne ważne udogodnienia są łatwo dostępne nie tylko w głównych centrach, ale także w regionach. W oparciu o prognozy demograficzne opracowaliśmy dogodną infrastrukturę transportową. Wzmacnia to powiązania między miastami, miasteczkami i społecznościami wiejskimi. Dogodny system transportu międzynarodowego w kraju otwiera nowe trasy zarówno dla mieszkańców, jak i turystów.

Kwestie środowiskowe są priorytetem dla państwa i społeczeństwa. Odkrywamy na nowo nasz związek z naturą i rozwijamy ekocentryczną postawę opartą na współistnieniu z naturą i uważności na otaczające nas środowisko. Dostęp do natury pomaga ludziom zachować dobre zdrowie i na nowo odkryć spokój, umiar i równowagę. Dostosowaliśmy się do zmian klimatu, chroniąc bioróżnorodność. Przyroda tego kraju jest przewagą konkurencyjną Litwy. Jesteśmy jednym z najbardziej zielonych obszarów w Europie, centrum rekreacji i rozrywki korzystnym miejscem do życia i odpoczynku.

Wdrożenie wizji

Specjalistka ds. prostego tekstu
„Litwa 2050”
„Otwarte społeczeństwo” –
Centrum Społeczne im. bł. Jerzego
Matulewicza

Ingrida Olševskytė

„Trudno jest wyobrazić sobie nas samych za 30 lat. Niepokoją mnie mające zastąpić ludzi maszyny, nie chciałabym, żeby leczyły mnie roboty, wolę być leczona przez ludzi”.

Lina Bielinytė

„Potrzebujemy łatwego w odbiorze języka, aby każdy mógł go rozumieć i chciał się go uczyć. Sama bardzo lubię uczyć się i czytać”.

Vilma Baškytė

„Za 30 lat będę miała piękne życie. Będę żyć długo. Będę szczęśliwa. Będę cieszyć się dobrym zdrowiem. Litwa jest dla mnie bardzo ważna”.

Wizja przyszłości Litwy „Litwa 2050” jest realizowana poprzez Narodowy Plan Postępu i obejmuje cele strategiczne oraz cele i plany finansowe na najbliższą dekadę. We wdrażaniu wizji przyszłości Litwy na wadze zyskują dialog oraz większa konsolidacja społeczeństwa i instytucji publicznych, a także zasady otwartości i inkluzywności. Zgodnie z tymi zasadami, szczególną uwagę zwraca się na aktywne zaangażowanie społeczeństwa w kwestie istotne dla realizacji wizji.

Wdrażanie wizji jest nadzorowane przez Państwową Radę Postępu. Inicjuje ona debaty publiczne, analizuje postępy, regularnie przedkłada Sejmowi i Rządowi wnioski, propozycje i rekomendacje oraz w otwarty sposób komunikuje się ze społeczeństwem.

Za główne inicjatywy zmian na najbliższą dekadę uważamy m.in:

- ◇ transformację zarządzania publicznego,
- ◇ wzmocnienie obronności społeczeństwa,
- ◇ zapewnienie bezpieczeństwa gospodarczego, energetycznego i cybernetycznego oraz rezyliencji państwa.

Wdrażamy również zintegrowaną politykę neutralności demograficznej i klimatycznej, aby powstrzymać spadek liczby ludności kraju w okresie do 2050 roku.

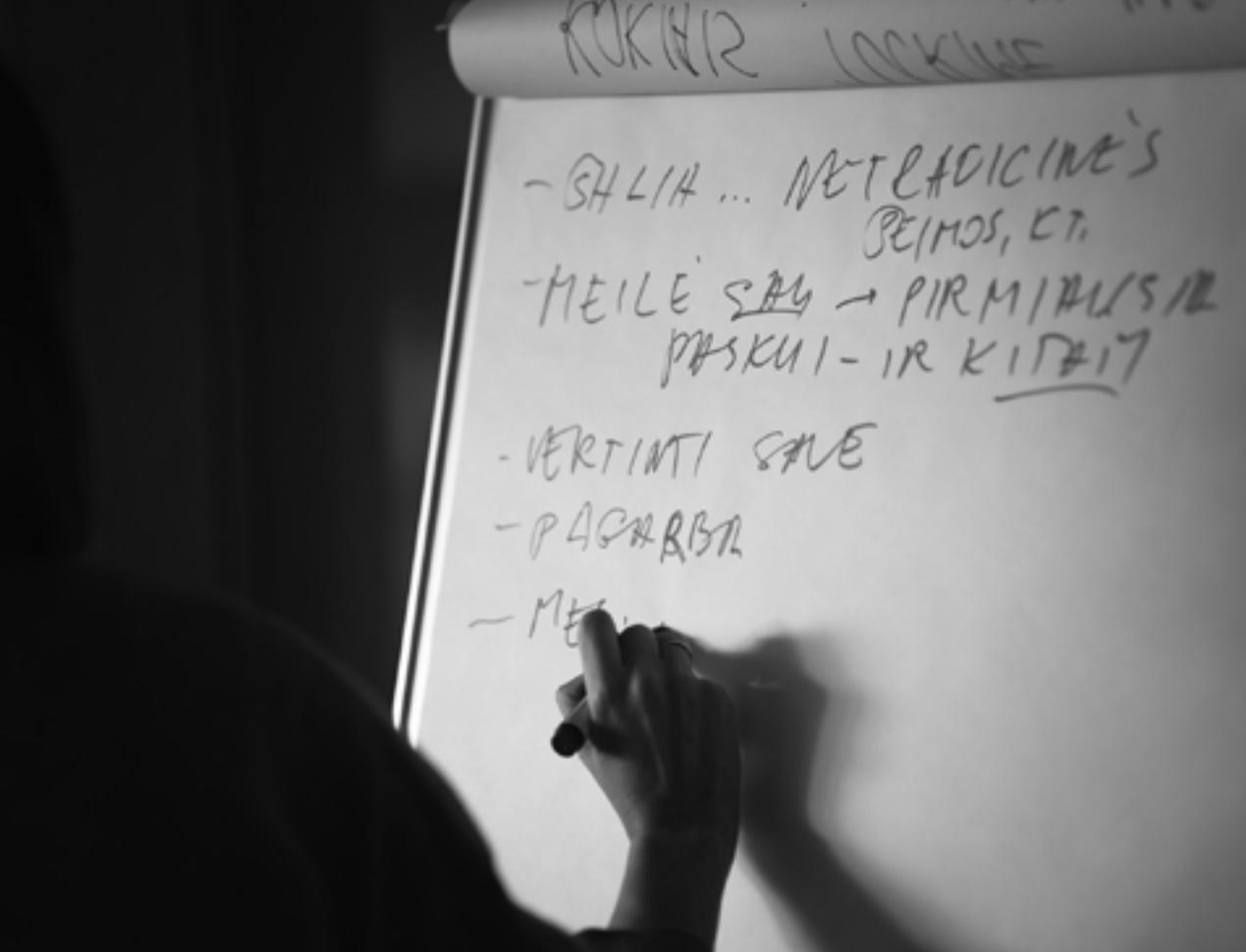
Jednocześnie konieczne jest stworzenie konkurencyjnego systemu nauki i innowacji, rozwój społecznie odpowiedzialnej i zrównoważonej środowiskowo gospodarki oraz zrównoważony i stały rozwój terytorialny.

Te zmiany w kraju są możliwe dzięki wysokiej jakości edukacji, mocno zakorzenionym zasadom demokracji i kulturze – źródłom naszej siły i ciągłej odnowy stanowiącym oś przemian.

Twórcy wizji

Opracowanie „Litwy 2050” zajęło ponad rok: przyjęliśmy podejście zorientowane na przyszłość i współpracę.

Twórcy wizji.

Proces opracowywania strategii „Litwa 2050” był otwarty i inkluzywny. Wizję przyszłości kraju współtworzyło szerokie grono interesariuszy – Państwowa Rada Postępu, eksperci, przedstawiciele sektora publicznego, społecznego i zdrowotnego, środowiska akademickiego, edukacji, biznesu, kultury, obrońcy praw człowieka, organizacje uczniowskie i studenckie oraz obywatele. Objęliśmy możliwie najszersze grono reprezentantów pod względem geograficznym, instytucjonalnym i dyscyplinarnym – w sumie do stworzenia wizji przyszłości Litwy przyczyniło się około 2500 osób.

Etapy pracy nad projektem

- ✧ **Przygotowaliśmy się.**
Przeanalizowaliśmy trendy. Opracowaliśmy cztery możliwe scenariusze przyszłości Litwy i zorganizowaliśmy spotkania z obywatelami w ramach projektu „Podróż na Litwę 2050”.
- ✧ **Zebrałiśmy pomysły.**
Przeprowadziliśmy dyskusje tematyczne z ekspertami, spotkania ze współtwórcami – organizacjami, które wyraziły chęć udziału w tworzeniu „Litwy 2050”. Zorganizowaliśmy Radę Obywatelską skupiającą przedstawicieli społeczeństwa. Propozycje zostały złożone przez litewskie samorządy. Odbyły się spotkania robocze, podczas których zostały omówione kluczowe inicjatywy i dalsze etapy pracy.
- ✧ **Opracowaliśmy wizję przyszłości.**
W oparciu o 383 sugestie obywateli dotyczące zamierzeń strategicznych oraz ekspertyzy opracowaliśmy wstępny projekt „Litwy 2050”. Ostatnia faza procesu wizji rozpoczęła się pod koniec 2022 r., kiedy to zaprezentowaliśmy wstępny projekt „Litwy 2050” i skonsultowaliśmy go z twórcami wizji i obywatelami. W kwietniu 2023 r. wizja przyszłości Litwy została przedstawiona Państwowej Radzie Postępu, a następnie, po zatwierdzeniu przez Rząd, przedłożona Parlamentowi.

Sigrfus

Jan Peterson

Don't
forget
to
bring
your
name
tag

**Lietuva
2050**

LIETUVOS
RESPUBLIKOS
VYRIAUSYBĖ

Strata

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SEIMAS

**Vilniaus
universitetas**

Wizja przyszłości państwa
„Litwa 2050”

Projekt graficzny
Tadas Karpavičius

Zdjęcia
Artūras Morozovas (1-90)
Agnė Rita Kučinskaitė (89, 97)
Artūr Nikogosian (94, 98, 100)

Nad projektem „Litwa 2050”
pracowało kilka tysięcy osób, ale
współtwórcą przyszłego sukcesu
Litwy będzie każdy z nas. Łatwiej
nam będzie kroczyć nową ścieżką
razem, kiedy mamy wspólny cel: Litwę
przyszłości – kraj, w którym chcemy
żyć, który chcemy tworzyć i zachować
go dla przyszłych pokoleń.